Pensioenen.

Herstelplan 2017

30 maart 2017

Pensioenfonds Vopak

HERSTELPLAN

Stichting Pensioenfonds Vopak (hierna: het pensioenfonds) verkeert sinds 1 januari 2016 in een situatie van reservetekort en dient zolang dit reservetekort aanhoudt jaarlijks een herstelplan bij De Nederlandsche Bank in te dienen.

In deze notitie is de uitwerking van het herstelplan 2017 nader toegelicht. Bij de uitwerking van het herstelplan is uitgegaan van dekkingsgraden op basis van de technische voorziening voor risico pensioenfonds. Reden hiervoor is het feit dat een voor herstel benodigde verlaging bij het pensioenfonds alleen wordt toegepast op de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en niet op de opgebouwde saldi op de individuele beleggingsrekeningen (technische voorziening voor risico deelnemers).

Achtergrond

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2016 voorlopig vastgesteld op 114,21 en de beleidsdekkingsgraad op 110,9%. Hiermee is de beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad. Deze bedraagt op basis van de strategische normportefeuille per 31 december 2016 118,8%. Gegeven het feit dat de beleidsdekkingsgraad zich per 31 december 2016 nog steeds onder de vereiste dekkingsgraad bevindt dient overeenkomstig de regelgeving uit het financieel toetsingskader het herstelplan te worden bijgewerkt.

Hierna geven wij inzicht in de ontwikkelingen van de financiële positie van het pensioenfonds op basis van de herstelplansystematiek uit het financieel toetsingskader en de gehanteerde uitgangspunten die gebruikt zijn bij het opstellen van het herstelplan. De gepresenteerde uitkomsten zijn vastgesteld door ORTEC Finance en besproken in de bestuursvergadering van 30 maart 2017.

Uitgangspunten herstelplan

De uitwerking van het herstelplan in deze notitie is gebaseerd op een aantal veronderstellingen. Voor zover van toepassing zijn de veronderstellingen in lijn met de uitgangspunten zoals gehanteerd in de haalbaarheidstoets.

Hieronder is een aantal belangrijke veronderstellingen samengevat.

Prognose van de pensioenverplichtingen

- Voor de (toekomstige) verdiscontering van de technische voorziening voor risico pensioenfonds wordt uitgegaan van (de forwards van) de door De Nederlandsche Bank voorgeschreven rentetermijnstructuur per 31 december 2016. Hierbij wordt verondersteld dat het niveau van de UFR naar de toekomst toe constant blijft.
- Voor de toekomstige toe- en afname van de technische voorziening voor risico pensioenfonds wordt – naast de oprenting met de korte rente – rekening gehouden met de pensioenopbouw op basis van de Vopak pensioenregeling (waarbij het opbouwpercentage wordt aangepast indien de premie niet kostendekkend is), de pensioenuitkeringen, het saldo van in- en uitgaande waardeoverdrachten en de inkoop van de beschikbare premieregelingen.
- Voor de ontwikkeling van de technische voorziening voor risico pensioenfonds wordt met betrekking tot toeslagverlening (en verlagingen) uitgegaan van het door het pensioenfonds geformuleerde beleid.

Prognose van het vermogen

- Voor de ontwikkeling van het vermogen wordt uitgegaan van een inschatting van het verwacht rendement op vastrentende waarden dat is gebaseerd op de eerder genoemde rentetermijnstructuur en een verwacht rendement op zakelijke waarden op basis van de maxima van de commissie parameters. Voor het verwachte rendement zoals opgenomen in bijlage 2 is de door DNB voorgeschreven mapping naar risicovrij en zakelijke waarden gehanteerd uitgaande van de strategische normportefeuille zoals vastgesteld op 17 november 2016.
- Voor de toekomstige premies wordt uitgegaan van een kostendekkende premie met een demping van de rente over 10 jaren en een maximum premie van 25% van de salarissom.

Uitwerking herstelplan

In bijlage 1 is het sjabloon van het herstelplan opgenomen in de vorm waarin deze, in kwartaalstaat K502, aan De Nederlandsche Bank gerapporteerd dient te worden. Hierin is onder andere te zien dat de dekkingsgraad op basis van de gehanteerde veronderstellingen binnen één jaar naar verwachting zal toenemen tot boven het vereiste niveau. De beleidsdekkingsgraad komt naar verwachting binnen twee jaar boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad waarmee het reservetekort wordt opgeheven.

In het sjabloon wordt, conform de voorschriften van De Nederlandsche Bank, tevens inzicht gegeven in de verschillende bronnen die van invloed zijn op de dekkingsgraad.

Premie (M1)

In deze kolom komt de mutatie van de dekkingsgraad tot uitdrukking als gevolg van de jaarlijks ontvangen premie en bijbehorende pensioenopbouw. Door premiebetaling neemt het vermogen van het pensioenfonds toe. De premie is daarbij vastgesteld op basis van de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst 2015 (gedempte kostendekkende premie met rentedemping over 10 jaren). Door pensioenopbouw neemt ook de technische voorziening voor risico pensioenfonds toe, waarbij de pensioenopbouw is gebaseerd op de Vopak pensioenregeling en waarbij de pensioenopbouw contant wordt gemaakt op basis van de rentetermijnstructuur.

In de kolom is te zien dat de relatieve pensioenopbouw (toename van de technische voorziening voor risico pensioenfonds) hoger is dan de relatieve toename van het vermogen als gevolg van premieontvangst. Per saldo is er dus sprake van een negatief effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Dit negatieve effect wordt veroorzaakt door het verschil in de gehanteerde rente bij de vaststelling van de jaarlijkse premie en de bijbehorende pensioenopbouw.

Uitkering (M2)

In deze kolom komt de mutatie van de dekkingsgraad tot uitdrukking als gevolg van pensioenuitkeringen. Dit betreft het saldo van de vrijval uit de technische voorziening voor risico pensioenfonds (inclusief de aanwezige solvabiliteit) en de afname van het vermogen als gevolg van de verrichte pensioenuitkeringen. Aangezien de dekkingsgraad hoger is dan 100% is het effect van pensioenuitkeringen op de dekkingsgraad positief (vrijval hoger dan uitkering).

Indexering / korting (M3)

In deze kolom komt de mutatie van de dekkingsgraad tot uitdrukking als gevolg van (voorwaardelijke) toeslagverlening ten laste van pensioenfonds dan wel een eventuele pensioenverlaging. In de kolom is te zien dat, gegeven de uitgangspunten, er gedurende de periode van herstel ruimte blijft voor (gedeeltelijke) toeslagverlening. Dit heeft een afname van de dekkingsgraad tot gevolg. Per 1 januari 2017 is geen toeslag verleend.

Rentetermijnstructuur (M4)

In deze kolom komt de mutatie van de dekkingsgraad tot uitdrukking als gevolg van (onverwachte) wijzigingen in de rentetermijnstructuur. Met uitzondering van het jaar 2016 betreft deze kolom per definitie nihil. De ontwikkeling van de rente komt immers op basis van de voorgeschreven methodiek overeen met de verwachting op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2016. Het effect op de dekkingsgraad van de wijziging van de rentetermijnstructuur in 2016 is onder M4 opgenomen in 2016.

Overrendement (M5)

In deze kolom komt de mutatie van de dekkingsgraad tot uitdrukking als gevolg van het effect van het rendement dat wordt gegenereerd door de beleggingsportefeuille ten opzichte van het benodigde rendement ten behoeve van de technische voorziening voor risico pensioenfonds (deze is gelijk aan de éénjaarsrente in de rentetermijnstructuur van het betreffende jaar).

Doordat het verwacht rendement jaarlijks hoger is dan de éénjaarsrente in de rentetermijnstructuur, heeft het rendement jaarlijks een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Uit het sjabloon blijkt dat dit de grootste bron van herstel is voor het pensioenfonds.

Overig (M6)

In deze kolom komt afronding en de correctie voor het weglaten van alle kruiseffecten tussen de verschillende oorzaken tot uitdrukking. Deze correctie is het gevolg van de voorgeschreven berekeningsmethodiek.

In bijlage 3 is volledigheidshalve de uitwerking opgenomen van de voorgeschreven berekeningsmethodiek van De Nederlandsche Bank.

Looptijd van het herstelplan

Voor de looptijd van het herstelplan wordt uitgegaan van de in de wet gestelde maximale termijn. Vanaf 2017 is deze termijn 10 jaar (het einde van het herstelplan ligt dan op 31 december 2026).

Conclusie

Op basis van de gehanteerde veronderstellingen zal het pensioenfonds naar verwachting in de loop van 2017 uit de situatie van reservetekort zijn en ligt de beleidsdekkingsgraad in het volgende jaar boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad.

Gedurende de periode van herstel blijft er ruimte voor (gedeeltelijke) toeslagverlening en is er geen sprake van het moeten toepassen van een verlaging. Zolang er sprake is van een beleidsdekkingsgraad die lager is dan de vereiste dekkingsgraad zal er jaarlijks een geactualiseerd herstelplan worden opgesteld.

Document

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 30 maart 2017
I:\Von01-Pensioenzaken\Pfds. Vopak\Financieel\Herstelplan 2016\Herstelplan 2017.docx

VERSLAGSTAAT K502

Ontwikkeling dekkingsgraad

jaar	dekkingsgraad primo	premie M1	uitkering M2	indexering/korting M3	rentetermijnstructuur M4	overrendement M5	overig M6	dekkingsgraad ultimo	beleidsdekkings-graad ultimo
2016	113,0%	- 0,2%	0,6%	- 0,0%	- 6,3%	9,7%	- 2,5%	114,2%	110,1%
2017	114,2%	- 0,6%	0,6%	- 0,0%		4,1%	0,1%	118,3%	116,2%
2018	118,3%	- 0,5%	0,7%	- 0,6%		4,2%	0,0%	122,2%	120,3%
2019	122,2%	- 0,4%	0,9%	- 1,2%		4,3%	0,0%	125,7%	124,0%
2020	125,7%	- 0,4%	1,1%	- 1,8%		4,2%	0,0%	128,9%	127,4%
2021	128,9%	- 0,4%	1,2%	- 2,2%		4,2%	0,0%	131,7%	130,4%
2022	131,7%	- 0,4%	1,4%	- 2,6%		4,1%	0,0%	134,1%	133,0%
2023	134,1%	- 0,5%	1,5%	- 2,6%		4,0%	0,0%	136,5%	135,5%
2024	136,5%	- 0,5%	1,6%	- 2,6%		3,9%	0,0%	138,9%	137,9%
2025	138,9%	- 0,5%	1,7%	- 2,7%		3,8%	0,0%	141,2%	140,2%
2026	141,2%	- 0,5%	1,8%	- 2,7%		3,8%	0,0%	143,6%	142,6%

VERSLAGSTAAT K502

Premie, indexatie en beleggingsrendement

jaar	dekkingsgraad primo	dekkingsgraad ultimo	beleidsdekkings-graad ultimo	strategisch vereiste dekkingsgraad	premie	indexatie/korting actieven	indexatie/korting niet actieven	meetkundig rendement
2016	113,2%	114,2%	110,1%	118,8%	20,8%	0,6%	0,0%	8,5%
2017	114,2%	118,3%	116,2%	117,9%	21,3%	1,0%	0,0%	3,4%
2018	118,3%	122,2%	120,3%	117,9%	23,3%	1,5%	0,5%	3,4%
2019	122,2%	125,7%	124,0%	117,9%	24,5%	2,0%	1,0%	3,5%
2020	125,7%	128,9%	127,4%	117,9%	25,0%	2,4%	1,4%	3,6%
2021	128,9%	131,7%	130,4%	117,9%	25,0%	2,7%	1,7%	3,8%
2022	131,7%	134,1%	133,0%	117,9%	25,0%	3.0%	2,0%	3,9%
2023	134,1%	136,5%	135,5%	117,9%	25,0%	3.0%	2,0%	4,1%
2024	136,5%	138,9%	137,9%	117,9%	25,0%	3.0%	2,0%	4,2%
2025	138,9%	141,2%	140,2%	117,9%	25,0%	3.0%	2,0%	4,3%
2026	141,2%	143,6%	142,6%	117,9%	25,0%	3.0%	2,0%	4,4%

GEHANTEERDE VERONDERSTELLINGEN BIJ HERSTELPLAN

Rente: DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2016

Overlevingsgrondslagen: Prognosetafel AG2016 met fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het TW2016 model

Kosten: 2,5% van de technische voorziening voor risico pensioenfonds

Deelnemersbestand: Deelnemersbestand per 31 december 2015. Het deelnemersbestand is naar de toekomst geprojecteerd rekening houdend met veronderstellingen ten aanzien van ontslag-, sterfte-, carrière- en arbeidsongeschiktheidskansen.

Pensioenregeling: Vopak Pensioenregeling (middelloon / beschikbare premie)

- 1,875% opbouw jaarlijks ouderdomspensioen;
- 1,313% opbouw jaarlijks partnerpensioen

Inflatie:

Jaar	Prijsinflatie	Looninflatie
1	0,900%	1,600%
2	1,175%	1,825%
3	1,450%	2,050%
4	1,725%	2,275%
5 en verder	2,000%	2,500%

Premie: Gedempte kostendekkende premie met rentedemping over 10 jaren

Rendementen: Mapping beleggingen naar risicovrij en zakelijke waarden op basis van richtlijn van De Nederlandsche Bank. Rendementen zakelijke waarden overeenkomstig maxima commissie parameters.

Jaar	Meetkundig rendement
0	8,5%
1	3,4%
2	3,4%
3	3,5%
4	3,6%
5	3,8%
6	3,9%
7	4,1%
8	4,2%
9	4,3%
10	4,4%

UITWERKING VOORGESCREVEN FORMULARIUM DNB

Algemene formule

De mutatie in de dekkingsgraad kan als volgt in formulevorm worden weergegeven:

$$\Delta DG = \left(\frac{\Delta V}{\Delta TV} - DG_{voor} \right) * \left(\frac{\Delta TV}{TV + \Delta TV} \right)$$

met:

Δ *DG* = toename van de dekkingsgraad in procentpunten als gevolg van een mutatie

TV = technische voorziening voor risico pensioenfonds vóór mutatie

ΔV = mutatie van de waarde van de activa (vermogen) als gevolg van een bepaalde oorzaak

ΔTV = mutatie van de technische voorziening voor risico pensioenfonds als gevolg van een bepaalde oorzaak

DG_{voor} = dekkingsgraad vóór mutatie

Formules per mutatie-oorzaak

Onderstaande tabel geeft voor elk van de in het sjabloon onderscheiden mutatiefactor een specifieke uitwerking van deze formule.

	ΔV	**ΔTV**	**ΔV/ΔTV**	**ΔTV / (TV_{primo} + ΔTV)**	**ΔDG**
M1	Feitelijke premie (Pr_{feit})	Actuariële bruto premie (Pr_{act})	PremieDG = Pr_{feit} / Pr_{act}	Pr_{act} / (TV_{primo} + Pr_{act})	(PremieDG – DG_{primo}) * Pr_{act} / (TV_{primo} + Pr_{act})
M2	Uitkeringen (-U)	Uitkeringen (-U)	100%	-U / (TV_{primo} - U)	(DG_{primo} – 100%) * U / (TV_{primo} – U)
M3	0	ΔTV_{ind} = TV_{act} * $ind\%_{act}$ + $TV_{niet\text{-}act}$ * $ind\%_{niet\text{-}act}$	0%	ΔTV_{ind} / (TV_{primo} + ΔTV_{ind})	- DG_{primo} * ΔTV_{ind} / (TV_{primo} +ΔTV_{ind})
M4	0	ΔTV_{RTS}	0%	ΔTV_{RTS} / (TV_{primo} + ΔTV_{RTS})	- DG_{primo} * ΔTV_{RTS} / (TV_{primo} + ΔTV_{RTS})
M5	p * V_{primo}	b * TV_{primo}	p / b * DG_{primo}	b / (1+b)	DG_{primo} * (p–b) / (1+b)
M6	onbepaald	onbepaald	onbepaald	onbepaald	Δ DG(overige oorzaken) + Δ DG(kruiseffecten)

Uitwerking van de effecten van de verschillende mutatiefactoren

<u>Toelichting symbolen:</u>

DG_{primo} = dekkingsgraad per primo boekjaar

V_{primo} = vermogen per primo boekjaar

TV_{primo} = technische voorziening voor risico pensioenfonds per primo boekjaar

ΔTV_{RTS} = ΔTV als gevolg van de wijziging van de rentetermijnstructuur

ΔTV_{ind} = ΔTV als gevolg van indexatie.

TV_{act} = deel van de technische voorziening voor risico pensioenfonds primo voor de actieve deelnemers

$TV_{niet\text{-}act}$ = deel van de technische voorziening voor risico pensioenfonds primo voor de niet actieve deelnemers

p = het totale meetkundige rendement (%) van de gehele beleggingsportefeuille;

b = het benodigde rendement voor de technische voorziening voor risico pensioenfonds (%)

Vopak finds strength in its global network

Stichting Pensioenfonds Vopak

Westerlaan 10
3016 CK Rotterdam
Postbus 863
3000 AW Rotterdam

Telefoon +31 10 4002650
Telefax +31 10 4139829

https://pensioenfonds.vopak.com